

ಆರೋಗ್ಯವಂತ ಆಕಳು

ಹೈನುಗಾರಿಕೆ ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಪ್ರಮುಖ ಉಪಕಸುಬು. ಹಾಲಿನ ಉತ್ಪಾದನೆಯಲ್ಲಿ ಎರಡನೇ ಸ್ಥಾನದಿಂದ ಪ್ರಥಮಕ್ಕೆ ಏರಿರುವ ಭಾರತವು ಅಮೇರಿಕಾ ದೇಶವನ್ನು ಹಿಂದೆ ಹಾಕಿದೆ. ಜನಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯಂತೆ ವನಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲೂ ನಾವು ಎತ್ತದ ಇತರೆ ದೇಶಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಿದಾಗ ಮುಂಚೂಣಿ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದ್ದೇವೆ. ಜಗತ್ತಿನ ರೇಕಡಾ 20ರಷ್ಟು ಮತ್ತು 50ರಷ್ಟು ಹಸು ಮತ್ತು ಎಮ್ಮೆಗಳು ಕ್ರಮವಾಗಿ ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿದೆ. ಆದರೂ ಇತರೆ ದೇಶಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಿದಾಗ ಹಾಲಿನ ಇಳುವರಿ ಕಡಿಮೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಕಾರಣಗಳನ್ನು ಕೊಡಬಹುದು. ಪಾಲನೆಯ ಲೋಪದೋಷಗಳು, ಆಹಾರದ ಕೊರತೆ, ಮೇವಿನ ಕೊರತೆ, ರೋಗಗಳು, ಹೀಗೆ ಮುಂತಾದವುಗಳು.

ಜಾನುವಾರುಗಳಿಗೆ ರೋಗಗಳು ಬರಲು ಬಹಳ ಕಾರಣಗಳಿವೆ. ಈ ಕಾಯಿಲೆಗಳನ್ನು ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕವಲ್ಲದ ಕಾಯಿಲೆ ಎಂದು ವಿಂಗಡಿಸಬಹುದು. ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ಕಾಯಿಲೆ ಬಂದಾಗ ರೋಗಾಣುಗಳು ಆಕಳಿಂದ ಆಕಳಿಗೆ ಯಾವುದೇ

ಮುಖಾಂತರ ಸುಲಭವಾಗಿ ಹರಡುತ್ತದೆ. ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕವಲ್ಲದ ಕಾಯಿಲೆ ಆಕಳಿಂದ ಆಕಳಿಗೆ ಹರಡುವುದಿಲ್ಲ.

ಕಾಯಿಲೆಗಳನ್ನು ಬೇರೆ ಬೇರೆಯಲ್ಲೂ ವಿಭಾಗಿಸಬಹುದು. ಸೂಕ್ಷ್ಮಾಣು (ಬ್ಯಾಕ್ಟೀರಿಯಾ) ಗಳಿಂದ ಬರುವ ಕಾಯಿಲೆ, ವೀಕ್ಷಾಣುಗಳಿಂದ (ವೈರಸ್) ಬರುವ ಕಾಯಿಲೆ ಮತ್ತು ಪರಾವಲಂಬಿ ಜೀವಿಗಳಿಂದ ಬರುವ ಕಾಯಿಲೆ. ಸೂಕ್ಷ್ಮಾಣುಗಳಿಂದ ಆಕಳಿಗೆ ಬರುವ ಪ್ರಮುಖ ಕಾಯಿಲೆಗಳೆಂದರೆ ಚಪ್ಪೆ ಬೇನೆ, ಗಳಲು ಬೇನೆ, ನೆರಡಿ ಬೇನೆ, ಬ್ರೂಸೆಲ್ಲೋಸಿಸ್ (ಗರ್ಭಪಾತ ಕಾಯಿಲೆ), ಕ್ಷಯರೋಗ, ಮುಂತಾದವುಗಳು. ವೀಕ್ಷಾಣುಗಳಿಂದ ಬರುವ ಪ್ರಮುಖ ಕಾಯಿಲೆಗಳೆಂದರೆ, ಕಾಲು ಬಾಯಿ ಜ್ವರ, ಮಚ್ಚುರೋಗ, ದೊಡ್ಡ ರೋಗ ಮುಂತಾದವುಗಳು. ಪರಾವಲಂಬಿ ಜೀವಿಗಳನ್ನು ಎರಡು ಗುಂಪು ಮಾಡಬಹುದು. ದೇಹದ ಒಳಗೆ ವಾಸಿಸುವ ಒಳ ಪರಾವಲಂಬಿ ಜೀವಿಗಳು, ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಜಂತು ಹುಳು, ಲಾಡಿ ಹುಳು, ದುಂಡುಹುಳು (ಹೀರಿ ಹುಳು) ಮುಂತಾದವು ಮತ್ತು ದೇಹದ ಹೊರಗೆ ಆಕಳನ್ನು ಅಪಲಂಬಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಹೊರ ಪರಾವಲಂಬಿ ಜೀವಿಗಳು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಉಣ್ಣೆ ಹೇನು ನುಸಿ, ಕಜ್ಜಿ, ಚಿಕಾಟಿ, ಮುಂತಾದವುಗಳು. ದೇಹದ ಒಳಗೆ ರಕ್ತದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಪರಾವಲಂಬಿ ಜೀವಿಗಳನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಡೈಲೇರಿಯಾ, ಬಿಬಿಸಿಯಾ, ಅನಾಪ್ಲಾಸ್ಮಾ ಮುಂತಾದವುಗಳು. ಪರಾವಲಂಬಿ ಜೀವಿಗಳು ದೇಹದಲ್ಲಿ ಆಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ಹೋರಾಟ ನಡೆಸುತ್ತವೆ. ಜೀವಸತ್ವ ಬಿ12ರ ಕೊರತೆ, ರಕ್ತ ಹೀನತೆ, ಕರುಳಿನ ನಾಳವನ್ನು ಮುಚ್ಚುವುದು ಮುಂತಾದ ಚಿಹ್ನೆಗಳನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು.

ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕವಲ್ಲದೆ ಕಾಯಿಲೆಗಳನ್ನು ಆಹಾರದಲ್ಲಿ ಕೊರತೆಯಿಂದ ಅಥವಾ ಯಾವುದೇ ವಿಷ ಪದಾರ್ಥ ಸೇವನೆಯಿಂದ ಕಾಣಬಹುದು. ಆಹಾರದಲ್ಲಿ ಅನ್ನಾಗಳ ಕೊರತೆ, ಸಸಾರಜನಕ, ಖನಿಜ, ಲವಣ, ಜೀವಸತ್ವಗಳ ಕೊರತೆಯಿಂದ ಕೆಲವು ಚಿಹ್ನೆಗಳನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಚಿಹ್ನೆಗಳಾದ ರಕ್ತ ಹೀನತೆ, (ಅನೀಮಿಯಾ) ಕುಂಠಿತ ಬೆಳವಣಿಗೆ, ಎದ್ದುನಂತ ಮೈ ರೋಮಗಳು, ಒರಟಾದ ಚರ್ಮ, ದೃಷ್ಟಿಹೀನತೆ, ಮುಂತಾದವುಗಳು. ಈ ಚಿಹ್ನೆಗಳು ಒಂದು ಆಕಳು ಅಥವಾ ಎಲ್ಲಾ ಆಕಳುಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಸುಣ್ಣದ ಕೊರತೆಯಿಂದ ಮಿಲ್ಕ್ ಫಿವರ್, ಕಬ್ಬಿಣದ ಕೊರತೆಯಿಂದ ರಕ್ತಹೀನತೆ ಹೀಗೆ ಒಂದೊಂದು ಖನಿಜ ಲವಣದ ಕೊರತೆಗೆ ಒಂದೊಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾದ ಚಿಹ್ನೆಗಳನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು.

ರೋಗ ಬರದಂತೆ ಮುಂಜಾಗ್ರತೆ ವಹಿಸುವುದು ಬಹಳ ಮುಖ್ಯ. ಇದರಲ್ಲಿ ಪಶು ಸಂಗೋಪನೆಯ ಪಾತ್ರ ಹೆಚ್ಚಿನದ್ದಿರುತ್ತದೆ. ಸಮತೋಲನ ಆಹಾರದ ಪೂರೈಕೆ, ದಿನನಿತ್ಯ ಸ್ನಾನ (ಮೈ ತೊಳೆಯುವುದು), ಸ್ವಚ್ಛವಾದ ನೀರು, ಒಳ್ಳೆಯ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಹಸಿರು ಮೇವು ಮತ್ತು ಒಣಮೇವು, ಸ್ವಚ್ಛವಾದ ಕೊಟ್ಟಿಗೆ, ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಸರಿಯಾದ ವ್ಯವಸ್ಥಿತ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಇತರ ಅಂಶಗಳಾದ ಬೆದೆಯ ಚಿಹ್ನೆ ಗಮನಿಸುವುದು, ಗರ್ಭದ ಫಟ್ಟವನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸುವುದು, ಹಾಲನ್ನು ಬತ್ತಿಸುವುದು, ಗರ್ಭದ ಆಕಳನ್ನು ಹಿಂಡಿನಿಂದ ಬೇರ್ಪಡಿಸುವುದು, ಹುಟ್ಟಿದ ಕರುವಿನ ಪಾಲನೆ, ಮುಂತಾದವುಗಳಿಂದ ಡೇರಿ ಉದ್ಯಮದ ಲಾಭವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿ ಆರ್ಥಿಕತೆಯನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

ಈ ರೀತಿ ಆಕಳನ್ನು ಆರೋಗ್ಯದಲ್ಲಿಡಬೇಕಾದದ್ದು ಉದ್ಯಮದಲ್ಲಿರುವ ಎಲ್ಲರ ಕರ್ತವ್ಯ. ಜಾನುವಾರುಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಆರೋಗ್ಯ ಎಂದರೆ ಶರೀರ ಮನುಷ್ಯನದೇ ಆಗಲಿ ಪ್ರಾಣಿಗಳದೇ ಆಗಲಿ, ಒಂದು ಆತ್ಮಂತ ಸಂಕೀರ್ಣ ಯಂತ್ರವಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ ಸಂವೇದನಾಶೀಲ ಯಂತ್ರವೂ ಹೌದು. ಯಾವುದೇ ಯಂತ್ರದಲ್ಲಿರುವ ಶರೀರದ ಜಿಡಿ ಭಾಗಗಳು ಅಂಗ ಪ್ರತ್ಯಂಗಗಳು ಸರಿಯಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಪ್ರಾಣಿ ಆರೋಗ್ಯವಾಗಿದೆ ಎನ್ನುತ್ತೇವೆ. ಈ ಅಂಗ ಪ್ರತ್ಯಂಗಗಳ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿಯಾಗಲಿ ಅಥವಾ ಹೊಂದಾಣಿಕೆಯಲ್ಲಾಗಲಿ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಕಂಡು ಬಂದರೆ ಅದೇ ಅನಾರೋಗ್ಯ. ಅಲ್ಲದೆ ಬೌದ್ಧಿಕವಾಗಿ, ಮಾನಸಿಕವಾಗಿ ಹಾಗೂ ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ ತೊಂದರೆ ಇಲ್ಲದೇ ಇರುವಂತಹ ಜಾನುವಾರುಗಳಿಗೆ ಆರೋಗ್ಯವಂತ ಆಕಳು ಎನ್ನುತ್ತೇವೆ. ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ ಎಂದರೆ ಇಲ್ಲಿ ಚಿಕ್ಕ ದೊಡ್ಡ ಆಕಳುಗಳು, ಕೆಲವು ಕೊಂಜಿರುವಂತಹ ಆಕಳುಗಳು, ಮುಂತಾದ ಗುಣ ಹೊಂದಿರುವ ಆಕಳುಗಳು ಬೇರೆ ಆಕಳುಗಳಿಗೆ ತೊಂದರೆಯನ್ನುಂಟುಮಾಡುವ ಸಂದರ್ಭಕ್ಕೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ತೊಂದರೆ ಎನ್ನಬಹುದು. ಯಾವುದೇ ಒಂದರಲ್ಲಿ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಉಂಟಾದಾಗ ಅದಕ್ಕೆ ರೋಗ ಅಥವಾ ಅನಾರೋಗ್ಯ ಆಕಳು ಎನ್ನುತ್ತೇವೆ.

ಆರೋಗ್ಯವಂತ ಆಕಳುಗಳನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸಲು ಕೆಲವು ಅಂಶಗಳು :

- 1) ಕಾಂತಿಯುಕ್ತ ಕಣ್ಣುಗಳು - ಕಣ್ಣಿನಿಂದ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯಾದ ದ್ರವ ಹೊರಬರುತ್ತಿರಬಾರದು ಕಣ್ಣುಗಳು ಬೆಳ್ಳಗಿರಬೇಕು.
- 2) ತಿಳಿಯಾದ ಹಳದಿ ಬಣ್ಣದ ಮೂತ್ರ - ಯಾವುದೇ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲೂ ಬಣ್ಣ ಬದಲಾಗಬಾರದು. ಅವು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ರೋಗದ ಚಿಹ್ನೆಗಳಾಗುತ್ತವೆ.

3) ಮೊಳವಾದ, ನಯವಾದ, ಕಾಂತಿಯುಕ್ತವು ಮತ್ತು ಮೈ ರೋಮಗಳು - ಚರ್ಮವನ್ನು ದೇಹದ ಕನ್ನಡಿ ಎಂದು ಹೋಲಿಸುತ್ತಾರೆ, ದೇಹದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಕಂಡುಬಂದಲ್ಲಿ ಚರ್ಮದಿಂದ ಗುರುತು ಹಿಡಿಯಬಹುದು.

4) ತಿಳಿಯಾದ ಹಸಿರು ಬಣ್ಣದ ಮತ್ತು ಪುದುವಾದ ಮೆತ್ತನೆಯಾದ ಸಗಣೆ - ಸಗಣೆಯ ಬಣ್ಣ ಮತ್ತು ಗಟ್ಟಿಯಾದ ಅಥವಾ ನೀರಿನ ತರಹ ಸಗಣೆ ಹಾಕಿದ್ದರೆ ಅದು ಯಾವುದೋ ಅನಾರೋಗ್ಯದ ಚಿಹ್ನೆ ಯಾಗಿರುತ್ತದೆ.

5) ಮೂಗಿನ ಹೊಳೆಗಳು ಯಾವಾಗಲೂ ತೇವ ವಾಗಿರಬೇಕು - ಮೂಗು ಬಾಯಿಯಿಂದ ಯಾವುದೇ ತರಹದ ದ್ರವರೂಪದ ಸೋರಿಕೆ ಇರಬಾರದು.

ಮೇಲಿನ ಯಾವುದೇ ಚಿಹ್ನೆಯಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆಯಾದಾಗ ಆಕಳುಗಳು ಅನಾರೋಗ್ಯದಿಂದ ಬಳಲುತ್ತವೆ ಎಂದು ಅರ್ಥ. ಅನಾರೋಗ್ಯದ ಮೊದಲ ಚಿಹ್ನೆ ಎಂದರೆ ಶರೀರದ ತಾವಿದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆಯಾಗುವುದು, ಮೂಗಿನ ಹೊಳೆಗಳು ಒಣಗಿರುತ್ತವೆ, ದನಗಳು ಮುಂಕಾಗಿರುತ್ತವೆ, ಮೇವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ತಿನ್ನುವುದಿಲ್ಲ, ಜೀರ್ಣ ಕಾರ್ಯ ಸರಿಯಾಗಿ

ನಡೆಯುವುದಿಲ್ಲ ಇತ್ಯಾದಿ. ಇವುಗಳಿಂದ ಆಕಳುಗಳ ಚಟುವಟಿಕೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿ ಹಾಲು ಉತ್ಪಾದನೆಯಲ್ಲಿ ಬಾರಿ ವಿರುಪೇಶಾಗುತ್ತದೆ. ಅನಾರೋಗ್ಯದಿಂದ ವಿವಿಧ ರೋಗಗಳಿಗೆ ತುತ್ತಾಗಿ ಎಲ್ಲ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೂ ಸಾಕಣೆಯಿಂದ ಬರಬೇಕಾದ ಲಾಭಕ್ಕೆ ದಕ್ಕೆ ಉಂಟುಮಾಡುತ್ತವೆ. ಅನಾರೋಗ್ಯದಿಂದ ಬಳಲುತ್ತಿರುವ ಜಾನುವಾರುಗಳನ್ನು ಬೇರ್ಪಡಿಸಬೇಕು, ಚಿಹ್ನೆಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ರೋಗಗಳನ್ನು ಪತ್ತೆಮಾಡಿ ಸೂಕ್ತ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ಮಾಡಿಸಬೇಕು ಮತ್ತು ಅವುಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿನ ಕಾಳಜಿಯಿಂದ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಹಲವು ಬಾರಿ ಉತ್ಪನ್ನಗಳು ಗುಣಹೀನವಾಗಿ ಅವುಗಳು ಯೋಗ್ಯವಲ್ಲದವಾಗುತ್ತವೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಕೆಲವು ರೋಗಗಳು ಸೋಂಕು ವಾಲಿನ ಮೂಲಕ ಹರಿದು ಬರುವುದರಿಂದ ಆ ಹಾಲು ಸೇವನೆಗೆ ಅನರ್ಹ ವಾಗುತ್ತದೆ. ಕೆಲವು ರೋಗಗಳಲ್ಲಿ ರೋಗಾಣುಗಳು ಪ್ರಾಣಿಯ ಚರ್ಮ ಹಾಗೂ ಕೂದಲಿನಲ್ಲಿ ಉಳಿಯುವುದ ರಿಂದ ಹಾಗೂ ರೋಗ ಹರಡುವುದರಿಂದ ಅವು ಉಪಯೋಗಕ್ಕೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಸಾಕಾಣಿಕೆಯ ಲಾಭಕ್ಕೆ ಹೊಡೆತ ಬೀಳುತ್ತದೆ. ಚಿಕಿತ್ಸೆಗಿಂತ ರೋಗ ನಿರೋಧ ಉತ್ತಮ ಎಂಬಂತೆ ರೋಗವನ್ನು ಬರುವುದಕ್ಕೆ ಮೊದಲೇ ಗುರುತಿಸಿ ರೋಗ ಬರದಂತೆ ತಡೆಯುವುದು ಎಲ್ಲಾ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೂ ಪ್ರಯೋಜನಕಾರಿ.

ಎಂ. ಶಿವಕುಮಾರ್ ಮತ್ತು ಡಿ. ಶ್ರೀನಿವಾಸ
ಕೃಷಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಧಾರವಾಡ